

04/10/۲۰۱۵

انجنیر عبدالصبور ساپی

زه په اجماع کي کارکوم لطفاً ما مه مصادف کوئ!!!

طلوع نیوز سره د بناغلی ولسمشر مرکه .

سیاسي سالم تفکر او تدبیر د سیاسي تیوریو مجموعي پورې زیاد تړاو اومنحصرنده بلکه سیاسي تفکر او تدبیر یوه مدبرانه اوخرمدندانه ژورلید لوری دی چې د ذهن په کارچولو سره منځ ته راځي، یا په بل عبارت تفکر هغه ذهني عمل ده او هغه وخت رامنځته کېږي چې ورته یوه مسئله پیداشي او هغه ته دحل دې لارې موندلو ضرورت مطرح وي نو په دغه وخت کې ذهن تلاش کوي چې د حل یوه لار پيدا کړي چې همدغه ذهني تلاش ته تفکر ویل کېږي، چې د جهان په یوشمیر سترو او نامي رهبرانوکې ډېر په ارزښتمنده توگه لیدل شوی او لیدل کېږي نو ځکه ټول هغه اقدامات چې د دغو رهبرانو له خوا ترسره کېږي، عملي، دقیق، شفافې کړنې او طرحي دي چې ملموسه پایلې له ځانه سره درلودلې شي، ناب سیاسي تفکر چې د هر عیب ونقص نه مبرا وي په عملي ژوند کې شتون نلري، هر څوک چې عمل کړي خامخا تېروتنه هم کوي، مگر د تېروتنې مخ نوی او نه تکرار دا د رهبري یومهم او اساسي اصل جوړېږي اود تېروتنې تکرار بیا گناه بلل کېږي، دغه تېروتنې هغه وخت منځته راتللی شي چې ناسالم او خود غرضه افراد او اشخاص د رهبري په شاوخواکې وي او په یوشکل نه یوشکل د هر اقدام مخ نوی کوي، نو ځکه د هغو رهبرانو کارنامي بني نتيجي ورکوي چې رښتیني صادق او کارآ تیم په خپل شاوخواکې ولري او د فاسدو فاسقو او خود غرضو افراد له شتون مخنیوی وکړي، تفکر او تدبیر هغه لید لوری یا ژورنظر ده چې عمل ته لار خلاصوي او عمل دې همدغه تفکر په رڼاکې مخ پروراندې ځي، صحیح تدبیر کولی شي دخلکو رضایت جلبولو او د ټولني د ترقي باعث وگرځي، سالم تفکر او عمل کیدای شي په سیاسي، اقتصادي، ټولنيز او یا نظامی برخه کې وي، که د عمل او یوسالم تفکر ترمنځ واټن نوي نو پایلې د فتناعت وړ وي، سیاسي حرکتونه د سیاسي عمل په ترڅ کې اصلاح کېږي او ارزښمندي ئې پدې ده چې وکولی شي خلک سره یو موتي کړي، خو د افسوس خبره دا ده چې زموږ په هیواد کې د گاونډیو له برکته دومره اختلافات په سیاسي، مذهبي، انټیکي برخه کې منځته راغلي دي چې د تفکر او عمل ترمنځ بې واټن را منځ ته کړي ده، اوکله صحیح تفکر هم د معاملو اومصلحتونو بنسټ کار کېږي، پوچې نظر ئې دسالم نظر او حرکت مخه ډب کوي، ځني خپله خوشالي د نورو په بدبختي کې لټوي، نو ځکه همدا اصل ده چې افغانستان یو خردمدندان، قاطع و زړور رهبر ته اړتیا لري ترڅو داسې طرحي د قانون د پلي کولو په چوکاټ کې رامنځ ته کړي چې هم د دښمن توطبې مخه ونیسي او هم د سوکالي سبب شي، د قانون نه عدول که هرڅومره کوچنی هم وي د رهبري له خوا ځني حالتوکې سترناورین را منځ ته کولی شي او د فاسدو اشخاصو تېر لاستی پيدا کوي، نوځکه قانون ته درناوی تر هر چاته زیاد د رهبري برخود ته اړین دی .

یو دولت څنگه کولی شي د تفکر، تدبیر و عمل ترمنځ داسې رابط ټینگه کړي چې د یو ټولني اکثریت ته د منلو او فتناعت وړوي، فیلسوف «سن توماس داکن» وائي چې: (دولتي قدرت لکه سرکین آس داسې ده چې بې له زین او قېزې فساد منځ ته راوړي نو قدرت باید محدود شي او فرمان ورکونکي مجبور شي چې عدالت یعنی قانون ته غاړه کېږدي)

د دولت یوخصوصیت اجر او ضامتونه دي، پدې معنی چې دولت د قانون پلي کول او د دستور ورکولو ضمانت کوونکی ده او د دغو ضمانتونو د خوندي کولو لپاره قوه او اوزار پلاس لري تر څو چې وکولی شي د وگړو حق خوندي کړي، دا چې دولت له دغو اوزارو څرنگه گټه اخلي د رهبري د خلاقیت او درایت پورې اړه لري چې د دولت کړی داسې یو بل سره وصل کړي چې فقد د ملی منافعو د دفاع له پاره د ولسمشر ترڅنک په ټینگه ولاړ وي.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنې د لیکنيزې بني پاڼوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

په افغانستان کې د ملي وحدت دوسری حکومت چې د مختلفو نظر یو مجموعه ده یو خوا ئې ملي گټو ته ارزښت ورکوي او بله خوا ئې شخصي، تنظيمي، مذهبي او اتنيکي گټو ته د ناسالم تفکر په رڼا کې، داسې نا سالم تفکر د دې باعث کېږي چې په وطن کې جنگ جگړې، فساد او ناقراري ډېر زور واخلي او د خلکو نارضايتی را وپاره وي، پدې ناقراري کې هم بېروني هم کورني او هم مديريتې عوامل شامل دي، د ښاغلي ډاکټر غني تلاشونه چې سترېښتيز ارزښت لري د قدروردي اما ولي دغه تلاشونه د خنډوسره مواجه دي دلته مونږ ترينه گيله نلرو ځکه بهرنی نا اعلام شوي جگړه دې دغو تلاشونو مخه ډب کړې ده، اما ځني کارونه دي چې هغه د ډاکټر غني په واک کې دي او کولی شي چې دا حرکات قابو کړي خو پدې کې پاتې راغلي ده، د ښاغلي ولسمشر زيات انعطافونه او نرمښت هم د ناسالم تفکر د ودې سبب شوی ده، او دا عامل هم د جگړې په زياتوالي کې اثرکړی ده، ځکه د فساد بله خپلې گټې په بي نظمي کې خوندي گڼي د بېگي په توگه د احمدشاه مسعود د مړينې په کاليزه کې کومه بي نظمي او لنډغري چې په تېرو ۱۴ کالو کې راواني وې او ملي وحدت حکومت اجرائيه رئيس او هم د کورنيو چارو وزير په دې ښه پوهېدل چې اوباشان او لنډگران بيا په ښار کې بي نظمي اچوي بايد مخکې تر مخکې کورنيو چارو وزارت اعلاميه خپره کړې وای چې هېڅوک حق نلري د سلاح او موټروسره ښارته په داسې شکل ننوځي چې نظم مختل کړي او يا له منځه ئې يوسي مگر نه کورنيو چارو وزير اونه اجرائيه رئيس د دې کار د مخ نيوي هڅه ونکړه، دا ځکه چې دغه بله که څه هم په حکومت کې شامله ده مگر د ملي وحدت حکومت د همدغو اوباشانو په زور په ناقانونه توگه د ملت په اوگوسپور شو، نو معلومه خبر ده چې اجرائيه رياست او د هغه شواخوا هېڅکله هم د نظم د راستو طرفدارندي، دلته ده چې د تفکر وندبير او عمل ترمنځ واټن موجود ده او د دې کار پره په خپله ولسمشر راپرېوځي.

د افغانستان اساسي قانون د لوي جرگې لخوا چې د سترو ملي پرېکړو صلاحيت لري تصويب شو ښاغلي ولسمشر په خپل انتخاباتي کمپاين کې ئې صرف دقانون د پلي کولو خبر کوله مگر ولسمشر دا قانون د خپل کار په لمرۍ ۱۵ دقيقو کې تر پښو لاندې کړ او هغه ئې سريحا نقض کړ، مگر ملت دغه پرېکړه د ملت په خپروبلله او پرې سترگي پټېکړې، په داسې حال کې چې همدا اجرائيه رياست د هغو کسانو په خدمت کې ده چې شخصي سلاح کوټونه لري او په نا امنې کې سترلاس لري او وخت په وخت ناوړې آوازي او د اختلاف ځني داسې ټکي يا د شورا د غړو له لارې او يا د ځني شنونکوله لارې رامنځته کوي، قومي ژبني او نور اختلافاتو ته لمن وهي يوه ئې هم په تذکرو کې د افغان کلمه ده چې په شورا کې د فيصلې اصلي اسناد له کمپيوتره غلا کېږي او پکې لاس وهل کېږي بيا د توشيح له پاره پخواني ولسمشر ته استول کېږي او پوخوانی ولسمشرې هم هغه تر زنگون لاندې گډي او بيا نيوی ولسمشر ښاغلي غني ته تسليم وي او هغه ئې هم په پټو سترگو لاس ليک کوي مگر ورسته دا خبر د خلکو په منځ کې بد انعکاس کوي، کله چې د طلوع نيوز ژورناليسټ د ښاغلي ولسمشر نه پوښتنه وکړه چې آيا غواړي ستا په تذکره کې افغان کلمه وليکل شي ولسمشر په ځواب کې و ويل چې «زه د افغانستان رئيس جمهوريم او په اجماع کې کارکوم لطفاً ما مه مصادف کوئ» د ته وائي بي تفکر او بي تدابيره عمل، دلته ولسمشر دې لاندې دلایلو پر حساب ستري تېروتنې وکړې:

- ۱- د حقوقي لحاظ ئې د افغانستان د اساسي قانون څلورمه ماده سريحا ترپخو لاندې کړه.
- ولسمشر کولای شول و وائي چې هو زه افغان يم او اساسي قانون په دې هکله صراحت لري، مگر دا چې ولسمشر و ويل زه په اجماع کې کارکوم لطفاً ما مه مصادف کوئ دلته سؤال پيدا کېږي چې ښاغلي ولسمشر ته خو په اجماع کې کارکوي مگر دا اجماع د څه په اساس او کوم معيار کارکوي؟ آيا اجماع د اساسی قانون نه وچته ده؟
- که ټول کارونه د اجماع د گټوسرسم ترسره شي او د اجماع گټې په پام کې ونيول شي او قانون ته شاه شي نوبيا دلته ده چې (آريستوکراسی (Aristocratie) او په افغانستان کې چې د فساد کچه لوړه ده بيا بدترين شکل د سيطرې يعنی آليگارشي (Oligarchie) منځ ته راځي او دموکراسی (Democratie) يا دخلکو حکومت خپل مفهوم له لاسه ورکوي، چې دا بدترين شکل د حکومتداری ده.

د پاڼو شميره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې دليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولی

- ۲- ډاکټر اشرف غنی په خپل دې خبره د شروفاساد یا هغه مافیایي ډلو ته چې د ښاغلی حامد کرزی د حکومت په دوران کې پیاوړي شول او د انتخاباتو د نتایجو د اعلان سرسم چې د دوی ماته ئې ښودله د موازی حکومت د اعلانولو او د امنیت د خرابولو نارې سوري پورته کړي، نور هم جرأت وروباښه ترڅو هغوی د خپل د گټو د خوندي کولو په برخه کې لا فعال شي او دا لنډغر له ځانه سره وساتي.
- ۳- د ښاغلی ډاکټر اشرف غنی دا خبره د عام وطنپال ولس چې په هیواد کې د قانون د نه پلي کېدو نه سخت رنځ وړي یا رنځېدلي دي د خواشینۍ او نارزایتي سبب شوه، چې په یقیني توګه د ښاغلی اشرف غنی په محبوبیت ئې هم سخت ناوړه اغېز درلود.
- ۴- نن چې د قهرمانی ملی اردو، پولیسو او ملي امنیت تنګي ځوانان د وطن په حراست کې د تروریستانو سره په ستره میرانه او سرخنده جنګېږي او سر ورکوي، اما د دغو سرو وینو له دارو د یوڅومفسدو فاسقو گټي خوندي کېږي او عام ملت ته ئې هیڅ گټه نرسېږي، د دې وینو مسؤولیت په نېغه توګه د ولسمشر په غاړه ځکه ده چې په خپل عمل او قاطعیت کې د یوې فاسدې اجماع تر تاثير لاندې دي.

د قندوز ولایت سقوط د طالبانو په لاس چې د همدغه نا سالمو کړيو د شتون او سبوتاژ په نتیجه کې چه هدف ئې صرف له دولته د زیاد امتیاز اخستل دي یوه ښه بیلګه بللی شو، په دغو کړيو کې خارجیان هم بي برخې ندي دا د ډاکټر غنی د حکومت کمزوري او په اجماع کې دي د دې کار کولوننتیجه ده، اجماع له چاسره له څو لنډغو او جګړه مار فسادمارو سره آیا دا اجماع ده! په داسې حال کې چې ډاکټر غنی پدې خبره هم ښه پوهېږي چې دغه کسان فقد د خرابولو وړتیا لري نه دې جوړه ولو او آباد ولو وړتیا، ځکه د دوی گټې په گډوډي کې دي، ښاغلی «مایکل سیمپل» د اروپایي اتحادیې د خاص استازي مرستیال دقندوز د سقوط په هکله وائي « دقندوز سقوط ښائي د دې سبب شي چې امریکا د خپل ماموریت په غزولو له سره کتنه وکړي» سیمپل چې د قندوز په شناخت کې پوره معلومات لري دا خبره د آزادی رادیوسره کړې، ده نه معلومېږي کوم عملیات چې ملی امنیت له وړاندې د قندوز لپاره پیل کړي ول او هغه دملی امنیت د رئیس ښاغلی نیل په وینا د نا معلو مو دلایلو له مخې معطل شول مقصدې امریکایي عسکروته د پاتې کېدولو لپاره شرایط مساعد ول دي، یعنی طالبانوم د خارجیانوسره مرسته وکړه ترڅو دلته میشته وي.

د قندوز سقوط په داسې حال کې کېږي چې د ملی وحدت حکومت یو کال پوره شو، او ډاکټر غنی په بی بی سي که دیوې مصاحبې په ترڅ کې وویل چې د ملی یوالي له حکومته راضي دي او هیڅ مشکل په دې اړه نه ویني دا خبرې ورسته له هغه کېږي چې قربان حقجو یوسلو شل کسان له یو قومه له کاره گوښه کړي او د عظامحمدنورد فرامیش سره سم د معارف وزیر هم د قومی چانولو په درشل کې ده، په شمالی ولایاتو کې یوشمیر غیرمسئول قومندانان د امنیت په خرابولو کې ښکیل دي، خو ډاکټر غنی دلته له ځانه دا پښتنه نکوي چې دغې اجماع څه حال ئې په وزارت خانو کې اچولی او څنگه ئې د شمال د اوضاع خرابولو لپاره لار جوړه کړه او یا مخ نیوي کې پاتې راغلي، په تېریوکال کې د ملی یوالي حکومت لاسته راوړني په اجتماعی سیاسی، اقتصادی، نظامی اود ژوند په ټولو برخو کې هیڅ جلايش نلري، بلکې د پخوانه نورهم بدتر شوی ده که چېرې ډاکټر غنی په خپل کورني سیاست کې سمدلاسه ژوره بدلون را منځته نکړي او دا خپله [اجماع] پدې قانع نکړي چې باید اساسی قانون معیاروگرځوي، مفسدین او له قانونه سیاسی او جنایی سرغړونکو ته سخته جزاء ورنکړي د حالاتو د لا خرابی، دخلکو د اقتصاد د ویجاړېدو، د اقتصادی پروژو د نه عملي کېدو او د حکومت د پرزیدو احتمال ډېر لوړ ښکاري.

پای

د پاڼو شمیره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

د پانډو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکني د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ